

Plan för breddad rekrytering

Typ av dokument	Plan
Beslutad av	Rektor
Beslutsdatum	2019-10-30
Dnr	SU FV-1.1.2-3737-19
Giltighetstid	2019-10-30 – tills vidare
Ersätter dokument	-
Ansvarig förvaltningsavdelning	Rektors kansli, Ledningssekretariatet
Ansvarig handläggare	Rikard Skårfors

Beskrivning:

Stockholms universitets plan för breddad rekrytering syftar till att med utgångspunkt i universitetets strategier och åtgärdsplan dra upp riktlinjer för universitetets övergripande arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande. Områdesnämnderna ansvarar för att prioritera bland åtgärderna och genomföra dessa i enlighet med planen. Universitetsförvaltningen ansvarar för att bistå områdesnämnderna samt för att driva projekt och vidta åtgärder för planens genomförande.

Inledning

Av Stockholms universitets strategier 2019-2022 framgår universitetets målsättning gällande breddad rekrytering:

Många av universitetets utbildningar är mycket eftersökta och det stora antalet studenter och alumner är en styrka. Universitetet ska sträva efter att rekrytera brett, såväl lokalt och nationellt som internationellt, så att en mångfald av studenter ges möjlighet att studera vid Stockholms universitet. Möjligheterna att studera på andra språk än svenska, framför allt engelska, ska kommuniceras ytterligare. Ett viktigt led i breddad rekrytering är också att aktivt sträva efter att attrahera studenter från studieovana miljöer, vilket ökar möjligheterna att rekrytera de bästa studenterna oavsett bakgrund. Genom detta bidrar universitetet till en hållbar samhällsutveckling. Breddad rekrytering bidrar också till heterogena studerandemiljöer och till att fler perspektiv kommer till uttryck i universitetets utbildning och forskning, vilket i sin tur främjar kvaliteten inom utbildningen.

Utifrån detta har i universitetets åtgärdsplan för 2019-2020 formulerats en åtgärd att utvärdera initiativ/projekt som genomförts i syfte att stärka breddad rekrytering och breddat deltagande och baserat på identifierade utvecklingsbehov vidta åtgärder för att stärka existerande verksamheter.

Föreliggande plan syftar till att med utgångspunkt i universitetets strategier och åtgärdsplan dra upp riktlinjer för universitetets övergripande arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande.

Identifierade utvecklingsbehov

Stockholms universitet bedömer att kategorierna kön, socioekonomisk bakgrund (föräldrars högsta utbildningsnivå och inkomstnivå), utländsk bakgrund (född utomlands eller båda föräldrarna födda utomlands), ålder samt funktionsvariation är relevanta för arbetet med breddad rekrytering.

Universitetet har i sin handlingsplan för jämställdhetsintegrering identifierat aktiviteter relaterade till enkönade studiemiljöer (av universitetets samtliga kurser har ca 30 procent en jämn könsfördelning, dvs. inom förhållandet 40/60 procent), utbildningarnas innehåll och genusmedveten pedagogik hos lärarna.

En kartläggning genomförd 2017 visade att Stockholms universitet, i likhet med landets övriga lärosäten, jämfört med populationen i riket och med populationen i länet hade en överrepresentation av studenter med högutbildade föräldrar och en underrepresentation av föräldrar med gymnasial utbildning. Denna över- respektive underrepresentation varierar både mellan och inom olika utbildningar.

Kartläggningen 2017 visade också att den totala andelen studenter med utländsk bakgrund på universitetet står i proportion till universitetets upptagningsområde. Det råder dock en över- eller underrepresentation avseende vissa specifika länder från samma geografiska område. Dessutom varierar över- eller underrepresentationen av dessa utländska grupper mellan olika utbildningar.

Inom Stockholms universitets upptagningsområde, som omfattar hela länet, är inte enbart studenter från förortsområden med hög andel med utländsk bakgrund underrepresenterade, utan detta gäller även studenter från de delar av länet som utgör landsbygd, och insatser för ökad rekrytering bör omfatta även dessa länsdelar.

Vidare är det viktigt att det livslånga lärandet beaktas i samband med frågan om hur rekryteringsunderlaget ska kunna breddas. Likaväl som att tidigare studenter ska kunna återkomma under arbetslivets gång för vidareutbildning ska det också finnas en beredskap att ta emot personer som inte gick vidare till högre studier direkt efter gymnasiet men som önskar eller behöver högskoleutbildning i en senare fas av livet.

Målgrupper för arbetet med breddad rekrytering

Föräldrars sociala bakgrund spelar en stor roll för ungdomars val av utbildning. Även studenter med goda studieprestationer från gymnasieskolan, men som kommer från studieovana hem, har en relativt låg övergång till högskolan. En väsentlig del i arbetet med breddad rekrytering handlar därför om att tidigt väcka intresse för högskolestudier hos grupper där en liten andel söker sig till högskolan. Att påverka dem som kan påverka ungdomars intresse för högskolestudier är också viktigt i denna process. Förutom föräldrar är lärare och studie- och yrkesvägledare signifikanta aktörer.

Studieinformation är en nödvändig men inte tillräcklig del i detta arbete. Information har stor betydelse för elever som redan är inställda på högre studier men ännu inte bestämt sig för vilka studier och vilket lärosäte. För dem som är osäkra på vad studier i högskolan innebär räcker det i regel inte med sådan information. För denna kategori av skolungdomar bör mer arbete läggas på attitydpåverkan för att väcka intresse och avdramatisera högre studier.

Stockholms universitets rekryteringsinsatser ska rikta sig till ungdomar på grund- och gymnasieskolor som universitetet i sin kartläggning av studentpopulationen och genom andra informationskällor har funnit vara underrepresenterade vid lärosätet. Det kan till exempel röra sig om grundskolor i områden inom universitetets upptagningsområde där en mindre del av den vuxna populationen har studerat på högskolan.

Antagning

Kriterierna och formerna för antagningen påverkar möjligheterna för studenter i underrepresenterade grupper att söka sig till högskolan. Lärosätena har möjlighet att utveckla olika alternativa antagningsformer. I detta arbete är bedömningar av reell kompetens och validering viktiga verktyg för breddad rekrytering. Universitetet ska ta tillvara de erfarenheter som erhållits inom projektet ”Reell kompetens och validering på Stockholms universitet”, för att kunna tillämpa alternativa antagningsformer som, utan att sänka kompetenskraven, bedöms kunna öka förutsättningarna för presumtiva studenter från icke-traditionella studiemiljöer att söka sig till högre studier.

Olika typer av introduktions- och kompletteringsutbildningar kan förbättra förutsättningarna och möjligheterna för grupper som vanligtvis inte skulle ha tagit steget att söka till universitetet samt för personer med utländsk akademisk utbildning. Exempel på sådana utbildningar är de kompletteringsutbildningar och dockningskurser som finns inom lärarutbildningen.

Breddat deltagande

För att främja en god genomströmning i kurser och program fordras studentcentrerad och inkluderande pedagogik samt resurser för att skapa likvärdiga förutsättningar för alla studenter. Det är särskilt viktigt att insatser för att bredda rekryteringen också åtföljs av arbete med breddat deltagande, så att de studenter som kommer från icke-traditionella studiemiljöer känner sig inkluderade och får det stöd som behövs för att kunna delta på lika villkor i undervisningen och kunna slutföra sina studier.

Den högskolepedagogiska utvecklingen, inte minst genom Centrum för universitetslärarutbildning (CeUL), har stor betydelse för breddat deltagande. Universitetets lärare kan genom studentcentrerade och genusmedvetna pedagogiska former tillvarata mångfalden i studentpopulationen. Det krävs goda pedagogiska resurser för att skapa likvärdiga förutsättningar för alla studenter. Exempel på en sådan resurs är universitetets Studie- och språkverkstad som erbjuder studenter stöd i studieteknik och akademiskt skrivande och även fungerar som stöd för universitetets lärare i pedagogiska frågor rörande akademiskt skrivande.

Oönskade studieavhopp sker oftast under de första sex månaderna av studierna. Därför är en god introduktion till nyantagna studenter – om universitetsstudier i allmänhet, ämnet som studierna rör och institutionen där studierna äger rum – av stor vikt.

Av stor betydelse för möjligheten att rekrytera och sedan behålla studenter från studieovana miljöer är att trygga grundförutsättningar kan erbjudas. Inte minst gäller detta tillgången till bostäder, som länge varit en begränsande och avhållande faktor för många presumtiva

studenter. Universitetet behöver, i samverkan med kommuner och regionen samt andra relevanta aktörer, göra ytterligare ansträngningar för att främja en ökad tillgång till studentbostäder.

Stockholms universitet deltar i ett nationellt nätverk för breddad rekrytering och breddat deltagande. Omvärldsbevakning och fortsatt nätverkande är viktigt för att få information om andra lärosätens erfarenheter, strategier, policydokument och åtgärder för breddat deltagande.

Arbetsmarknadsanknuten utbildning

Att arbeta med arbetsmarknadsanknuten utbildning är av särskilt stor betydelse för studenter som kommer från studieovana hem. Studier visar att det finns ett samband mellan sämre etablering på arbetsmarknaden och att tillhöra gruppen studenter som kommer från en studieovan bakgrund. Studenter från hem med låg utbildningsnivå får till exempel i lägre grad arbeten som matchar deras utbildning. Ofta beror detta på att dessa studenter har ett begränsat kontaktnät i jämförelse med andra studenter.

Eftersom studievalet och genomströmningen på utbildningen påverkas av utsikten att få anställning efter avslutad utbildning behöver framför allt studenter från underrepresenterade grupper få en uppfattning om vad de kan arbeta med efter avslutade studier. Planerade åtgärder för ökad arbetsmarknadsanknytning där så behövs i universitetets utbildningar är därför av stor vikt.

Det nationella kvalitetssäkringssystemet ställer tydliga krav på lärosätena att systematiskt arbeta för att ”utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet” (UKÄ, Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetsarbete).

Åtgärder

Områdesnämndernas ansvar

Områdesnämnderna ansvarar för att åtgärder vidtas för att implementera planen enligt ovan. De får utforma åtgärderna utifrån sina respektive förutsättningar samt utifrån de förutsättningar som råder vid olika fakulteter och institutioner.

Områdena ansvarar för att utifrån tillgänglig information (bland annat från Studentavdelningen) om snedrekrytering med avseende på kön, social bakgrund och utländsk bakgrund, vid behov vidta aktiva rekryteringsåtgärder riktade till underrepresenterade grupper med syfte att åstadkomma förändring. Områdena bedömer själva vilka åtgärder som bör vidtas vid olika institutioner och inom olika utbildningar.

Områdena ska undersöka behovet av och möjligheterna till kompletterande utbildningar för akademiker med påbörjad eller avslutad utländsk utbildning, samt vidta de åtgärder de bedömer lämpliga.

Områdena ska se över möjligheterna att skapa och ge generella introduktionskurser till akademiska studier i flexibla former (jfr kursen ”Akademiskt läsande och skrivande, 7,5 hp” som ges av Institutionen för pedagogik och didaktik).

Områdena ska vidta åtgärder de finner lämpliga i syfte att främja breddat deltagande och inkluderande undervisning. Exempel på åtgärder kan vara att utbilda studenter i senare skede i utbildningen i att handleda yngre studenter (t.ex. ”Supplemental instruction”), att genomföra ett ”tidigt varningssystem” (”Early Warning System”) samt att identifiera orsaker till studentavhopp.

Områdena ska säkerställa god information om arbetslivsanknytning i kurser och program.

Även efter programstart ska områdena fortlöpande arbeta med arbetslivsanknytning under utbildningen, t.ex. i form av studiebesök och inbjudna föreläsare/seminariehållare från relevanta arbetsmarknadssektorer.

Inom utbildningar där så är lämpligt ska områdena arbeta för att öka mängden praktik och verksamhetsförlagd utbildning.

Verksamhetsstöd

Universitetsförvaltningen ska bistå områdena i de åtgärder dessa väljer att genomföra i syfte att bredda rekryteringen till och deltagandet i sina respektive utbildningar samt att främja inkluderande undervisning och arbetsmarknadsanknytning enligt planen. Förvaltningen ska även utveckla och stärka universitetets alumn nätverk samt genom samverkan med aktörer inom och utanför högskolesektorn arbeta för att främja utbyggnad av studentbostäder.

Studentavdelningen ska ha särskilt ansvar för att i samarbete med områdena:

- anordna fortbildning som vänder sig till lärare, rektorer och studievägledare i skolor inom universitetets upptagningsområde i syfte att öka intresset för högskolestudier i de grupper och geografiska områden som är underrepresenterade, och
- utifrån erfarenheter som erhållits inom projektet ”Reell kompetens och validering på Stockholms universitet”, se över behovet av och möjligheterna att utifrån olika utbildningars specifika förutsättningar utveckla former av alternativt urval som gynnar breddad rekrytering.

Studentavdelningen ska också undersöka behovet och möjligheten att utöka Studie- och språkverkstadens verksamhet, både i arbetet riktat direkt till studenterna och i arbetet som,

tillsammans med CeUL, riktar sig till universitetslärarna, samt undersöka behovet och möjligheten att förstärka Studentavdelningens karriärservice.

Studentavdelningen har sedan tidigare ett uppdrag att identifiera grund- och gymnasieskolor inom universitetets upptagningsområde med en låg andel vuxna med högskolestudier, samt att kontakta identifierade skolor för att informera och stärka samarbetet i syfte att påverka ungdomars intresse och nyfikenhet för högskolestudier.

Uppföljning

Planen kommer att följas upp kontinuerligt inom ramen för universitetets årliga åtgärdsplaner. Såväl områdesnämnder som förvaltningsavdelningar förutsätts redovisa genomförda och pågående åtgärder i enlighet med planen.